

Brandner, Aleš

Odborný seminář u příležitosti 100. výročí narození S.I. Ožegova

Opera Slavica. 2001, vol. 11, iss. 2, pp. 50-51

ISSN 1211-7676

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/117458>

Access Date: 09. 12. 2024

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

velké úrovně, již by každá nová forma jednání i vědecké názorové konfrontace byla nepochybně přínosem.

Přínosným bylo petrohradské setkání i pro zahraniční účastníky. Nejde jen o vyslechnutá vystoupení a zajímavou diskusi (zkrácené texty referátů budou péčí pořadatelů vydány ve zvláštním sborníku). Například pro české rusisty bylo velmi zajímavým setkáním s bohemisty Sankt Peterburské státní univerzity nebo s představiteli místní Společnosti bratří Čapků, usilující mj. o odhalení pamětní desky T. G. Masarykovi na počest jeho půlročního pobytu ve městě nad Něvou v hektickém roce 1917; bude zřejmě díky pochopení rektorky univerzity prof. L. A. Verbické umístěna v areálu univerzity.¹

Oldřich Richterek, Jiří Gazda

Odborný seminář u příležitosti 100. výročí narození S. I. Ožegova

Dne 24. října 2000 uspořádala katedra ruštiny a francouzštiny Pedagogické fakulty Západočeské univerzity v Plzni jednodenní seminář na téma *Новые тенденции в развитии русского языка и литературы* věnovaný 100. výročí narození významného představitel ruské jazykovědy *Sergeje Ivanoviče Ožegova* (* 23. 9. 1900 – † 15. 12. 1964).

Pracovní zasedání zahájila jménem organizačního výboru členka pořádajícího pracoviště *Mgr. Milena Rykovská, Ph.D.* Přivítala všechny shromážděné v zasedací místnosti a seznámila je s celodenním programem.

Poté následovala vystoupení s odbornými referáty. Nejprve byly vyslechnuty příspěvky z oblasti jazykovědné. Jako první vystoupila *J. Svobodová* (Plzeň). V referátě *С. И. Ожегов – лексикограф и лингвист* přiblížila přítomným život a dílo předního ruského vědce, který se nesmazatelně zapsal do dějin jazykovědné rusistiky svými lexikologickými a lexikografickými pracemi. Mezi rusistickou veřejností proslul především svým jednosvazkovým výkladovým slovníkem ruského jazyka, který se dočkal celé řady vydání (první v r. 1949, poslední, třidvacáté v r. 1997). Změny v životě společnosti se odrážejí také v jazyce, a to především v jeho slovní zásobě. Tato okolnost si vynucuje sestavování a vydávání nových slovníků. O tom, jak na nové skutečnosti reaguje slovenská lexikografie v oblasti vydávání dvojjazyčných slovníků odborné terminologie pohovořila ve svém vystoupení *Теория лексикографии и практика составления двуязычных переводных специальных словарей* *M. Jankovičová* (Bratislava). *J. Benkovičová* (Bratislava) v pojednání *Лексика в меняющемся мире*

¹ Potěšitelné bylo prohlédnout si 1. díl Masarykovy práce *Rusko a Evropa*, který se už dočkal už ruského vydání (2. díl je ve výrobě a třetí se překládá, mj. právě díky iniciativám místních bohemistů).

конца XX века и ее отражение в толковых словарях русского языка konstatovala, že prudké změny v politice současného Ruska se bezprostředně odrážejí v jazyce jeho národa. Důsledkem toho je, že současná ruská lexikografie zaznamenává nebyvalý rozmach v oblasti vydávání nejrůznějších slovníků. Z dějin slovní zásoby ruštiny víme, že ruština vždy přejímala nová slova z jiných jazyků. Otázkou přejímek v současném jazyce se zabývala **M. Rykovská** (Plzeň) v příspěvku *Новое в русской лексике*. Poukázala na to, že mezi přejatými slovy silně převládají anglicismy; svědčí o tom jazyk masmédií. Které přejímky se v jazyce udržel a které naopak dříve či později vyjdou z užívání, ukáže budoucnost. Zdůraznila také to, že jazykovědci nesdílejí jednotný názor na přejímání slov. Změny nezasahují jen slovní zásobu jazyka. Dotýkají se všech jeho rovin. O posunech v oblasti fonetiky v poslední čtvrtině 20. století se zmínila **E. Vyčichlová** (Plzeň) v referátě *Фонетическая вариативность в современном русском языке*. Současná výslovnostní norma připouští v celé řadě případů varianty, které jsou svědectvím toho, že jazyk se vyvíjí. S variantními podobami se setkáváme také v tvarosloví současné ruštiny. Normativní platnost variantních tvarů genitivu plurálu u substantiv rozebral ve svém vystoupení *Варианты форм родительного падежа множественного числа у существительных и их нормативная значимость* **A. Brandner** (Brno). Novou disciplínou lingvoreálii se stala kulturologie. Tomuto problému bylo věnováno vystoupení **E. Zelenické** (Nitra) *Культурологический аспект преподавания русского языка в словацкой среде*. Referentka analyzovala konkrétní případy využití těchto aspektů při výuce posluchačů, kteří po absolvování studia působí jako překladatelé v oblasti obchodu a cestovního ruchu. Poslední příspěvek se zabýval problematikou literárněvědnou. **J. Sováková** (Plzeň) pohovořila ve svém pojednání *Некоторые аспекты романа А. Кима «Белка»* o ruském spisovateli korejského původu A. Kimovi, jehož díla vyvolala polemiku u kritiků. Pokud jde o jeho román „Veverka“, zapadá do kontextu 20. století. Spisovatel se snaží zobrazit v něm bezmocnost člověka v současném světě.

Pracovní zasedání bylo uzavřeno diskusí k předneseným referátům. Referáty budou příčiněním pracovníků katedry vydány v samostatném sborníku.

V pozdních odpoledních hodinách byla pro účastníky semináře uspořádána exkurze po historických a kulturních památkách města.

Uspořádaný seminář byl důstojnou připomínkou životního výročí předního ruského odborníka v oblasti lexikografie ruského jazyka. V neposlední řadě patří dík všem, kteří se zasloužili o zorganizování tohoto semináře.

Aleš Brandner